

Numeri 12:1-15

„Přistoupili k němu Jakub a Jan, synové Zebedeovi, a řekli mu: „Mistře, chtěli bychom, abys nám učinil, oč tě požádáme.“ Řekl jim: „Co chcete, abych vám učinil?“

Odpověděli mu: „Dej nám, abychom měli místo jeden po tvé pravici a druhý po levici v tvé slávě.“

Ale Ježíš jim řekl: „Nevíte, oč žádáte. Můžete pít kalich, který já piji, nebo být pokřtěni křtem, kterým já jsem křtěn?“

Odpověděli: „Můžeme.“ Ježíš jim řekl: „Kalich, který já piji, budete pít a křtem, kterým já jsem křtěn, budete pokřtěni. Ale udělovat místa po mé pravici či levici není má věc; ta místa patří těm, jimž jsou připravena.“

Když to uslyšelo ostatních deset, začali se hněvat na Jakuba a Jana. Ježíš je zavolal k sobě a řekl jim: „Víte, že ti, kdo platí u národů za první, nad nimi panují, a kdo jsou u nich velcí, utlačují je. Ne tak bude mezi vámi; ale kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem; a kdo chce být mezi vámi první, buď otrokem všech. Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé.“

Markovo evangelium 10:35-45

Sešívání

Tento týden jsem nemusel dokončit svá přemýšlení a studium nad dopisem Hebrejům už v úterý, ale protože jsme namísto biblické hodiny v úterý vedli hovor s našimi římskými bratry o synodalitě, měl jsem více času. Možná je dobré připomenout, že v kostele jsou ještě jiné možnosti, než jen neděle. Třeba ono úterý, kterému říkáme biblická hodina a nebo ranní nedělní modlitby v kanceláři od devíti hodin. A že se nové možnosti mohou objevit podle potřeby lidí, kteří o ně požádají.

Ta biblická hodina v úterý - to si čteme dopis Hebrejům společně a pak také společně hovoříme, což v nadcházejícím úterý připadá na text 12. kapitoly 14.-29. verše. Obecně nám otevírá 12. kapitola obzory naděje. Víra v jedenácté kapitole, naděje ve dvanácté a láska všedního dne ve třinácté kapitole. Takže trojice „víra naděje a láska“ není jenom bonmotem ze svateb v citátech okřídlené 13. kapitoly 1. dopisu kórintským křesťanům, odkud se „chvála svaté lásky“ čte. Naopak, je to stativ, trojnožka celého našeho křesťanství.

A také je to základní zpráva posledních třech kapitol dopisu vyznavačům Ježíše Krista z řad Hebrejů, kteří jsou rozeseti po světě. Právě Hebrejové nebo Židé ve druhé polovině prvního století, kdy byl dopis psán, ztratili všechny jistoty.¹ Zaniká chrám, funkce velekněze a byť omezená, ale jasná možnost samosprávy v římské provincii je naprosto pryč. Když se lidem hroutí jistoty, na které byli zvyklí, dostávají se do úzkých.

Lidé v takové úzkosti a nouzi rovnováhy jsou blízko zmatku. Házíme v takovém stavu věci za hlavu. Říkáme: „Já na to pečul!“ a podobně. Nebo se naopak pokusíme revolučně řešit současnost nějakým rozhodnutím, někdy i násilným. A obojímu jak doma, tak ve společnosti propadáme proto, že se nám ztrácí naděje. A navíc, takovou nejistotu oblibuje ten zlý, protože v tu chvíli téměř hybridně míchá informace a pocity, skutečnosti a dojmy. Čím hůř, tím pro něj lépe. I když to nemá žádný smysl, protože má sám prohráno, stejně to udělá. Nepochopitelná zavidlost zla!

Pojďme se projít po krajině naší duše a objevovat **naději** v pěti bodech tak, jak ji pisatel dopisu svěřoval Hebrejům, kteří patřili Kristu. Nejprve to přečtu a pak postupně rozeberu:

„Usilujte o pokoj se všemi a o svatost, bez níž nikdo nespasí Pána. Dbejte na to, ať nikdo nepromešká Boží milost; ať se nerozbují nějaký jedovatý kořen, který by nakazil mnohé. Ať nikdo není nevěrný a bezbožný jako Ezau, který prodal prvorozenství za jediný pokrm. Víte přece, že když se potom chtěl stát dědicem požehnání, byl odmítnut. Neměl už příležitost k nápravě, ačkoliv ji s pláčem hledal.“

Dopis Hebrejům 12:14-17

¹ Židovstvo se zformovalo koncem onoho prvního století a začalo editovat svoje pravidla v talmudu. A co to pro ně znamená, to pochopíme z dějin sionismu, ve kterém s touhou a chvěním začala v 19. století vznikat židovská státní identita.

1.

Kristovi lidé **mají naději**. A já neříkám, že ji vždycky cítí. Ale mají naději, mají možnost „**Usilovat o pokoj se všemi**“, jak říká ten apoštol. Usilovat, to je výraz naléhavé potřeby, která nemá důvod se vzdávat. Znovu se vrací na startovní čáru a nově hledá cestu, jak dojít k pokoji. Kristus dává možnosti, schopnosti a sílu usilovat o pokoj. A to třeba i vůči svým nepřátelům!

2.

Kristovi lidé **mají naději** také o sobě. Nepotřebují se smířovat s nezdary, ale zase a znovu se zvedají. Smějí usilovat o vyšší úroveň svého myšlení a jednání. To je úsilí o svatost. Dopis Hebrejům říká: „**Usilujte o svatost, bez níž nikdo nespatří Pána.**“

Namísto toho, abychom se smířili s průměrností či pozlátkem, tedy po-svěcováním jen na povrchu se tím spíše myslí pro-svěcovat naše myšlenky, slova a vztahy. Svatost, na níž máme naději, je tedy víc! Smíme se zase zvednout a hledat řešení. A nacházíme to, co nezraňuje Pána Boha a ani lidi. To je svatost.

3.

Máme naději, že je možné stihnout všechny lhůty. Nejen, že uhlídáme své lhůty - a náš život má své lhůty - ale že budeme mít sílu respektovat čas těch druhých a doprovázet je, nikoli tlačit, aby stíhali svoje lhůty vůči Bohu i lidem. „**Dbejte na to, ať nikdo nepromešká Boží milost...**“ říká text dopisu. Ta naděje - podle dopisu Hebrejům - směřuje k příležitosti audience před všemohoucím Bohem a Pánem. Což je ale někdy úplně to samé, jako setkání se člověkem. K unikátnímu času, v němž se dají životní věci řešit. Znáte to: My máme „dead line“ na uzávěrky a na daně, ale nikdo při tom neumře. V čase té skutečné smrti se nevyznáme. Jestli se v něčem můžeme díky Kristu vyznat, tak v té správě naděje, v tom hospodaření s nadějí.

4.

Máme také naději, že nás neohrozí nějaký divoký růst jedovatých myšlenek a činů. Ty ostatně rostou stále. Dopis mluví o „**nějakém jedovatém kořenu, který by nakazil mnohé.**“ To člověk přesně neví, co si pod tím má představit. Překladatelé si také nevěděli rady, tak dodali „nějaký...“ Dá se to ale číst ještě jinak a přesněji: „aby vás netrápil... vzhůru rostoucí kořen hořkosti a aby skrze něj nebyli poskvrněni mnozí.“ Jasně, že porostou různé zničující ambice lidí, uchytí se šílené myšlenky, ale máme naději, že je dovedeme rozpoznat, odmítnout, nepředat dále a tak je zcela zastavit.

5.

Máme naději proti skepsi, proti malomyslnosti a pochybám o sobě samém. Tady je použit příklad ze Staré smlouvy, ve kterém Ezau prodal své prvorozenství za jediný pokrm, za mísu čočky. Ezauovi se zdálo, že nemá žádnou cenu žít uspořádaně, držet pravidla a navyklé způsoby.² Ovšemže, „**když se potom chtěl stát dědicem požehnání** souvisejícího s prvorozenstvím, **byl odmítnut. Neměl už příležitost k nápravě, ačkoliv ji s pláčem hledal.**“ On tu naději propískal, my ji ztratit nechceme.

To je hezké, řeknete, ale já tu **naději**, o které tak květnatě mluvíte, necítím. Ano, nemusíte jí cítit, ale tím ta naděje nevyprchá, nezmezí a nerozplyne se. Pán Ježíš doprovázel svoje učedníky, byl vedle nich, jedl s nimi, spali na jednom místě a společně sdíleli jak zájem tak i nezájem lidí kolem. Použijí-li příkladu evangelia, které jsme dnes četli, tak učedníci byli stále po jeho pravici a levici a kolem něho, ale bylo jim to málo, Jan a Jakub chtěli svá místa zaujmout při slavnostní korunovaci, kterou si vysnili.

Ti dva to zcela zmatlali.³ Na Ježíšovu pravici i na levici se vešli skutečně všichni, pokud bylo třeba Ježíše podpírat v jeho utrpení. Úplně stejně, jako podle 2. knihy Samuelovy šli a stáli při Davidovi po levici a po pravici jeho bohatýři ve chvíli, kdy mu lidé zlořečili a házeli po něm, po králi Davidovi kamením a

² Ezauova charakteristika je tu řecky nazvána „ pornos e bébelos “ - to je to nejnečistější v lidském životě

³ Když se v evangeliu mluví o pravici a levici, nikdy to není v příjemném slova smyslu. Na pravici a na levici byli lotři na křížích. Na pravici a levici Ježíš rozdělával při soudu, sedě na trůnu své slávy (Matoušovo evangelium 25:31 a 27:38).

prachem.⁴ Ale tak moc se zase Jan a Jakub angažovat nechtěli. Chtěli vládnout a tím rozhádali zbývající deset, jak jsme četli.

A tak je potrápil „vzhůru rostoucí kořen hořkosti“ a díky němu se všichni ostatní naštváli a byli zlobou poskvrněni. Všech zbylých deset. To mne vede k jedné židovské reálii. Letos to bude 80 let od transportu našich židovských spoluobčanů z Litomyšle. Vrátil se k nám také původně litomyšlský svitek Tóry z amerického Michiganu. Tóra je pro židovské věřící živou bytostí. Listy pergamenu ve svitku jsou sešity zvláštní nití života spředenou ze žil a šlach čistého - košer zvířete. Říkají jí *giddin*.⁵ A takovým vláknem života se spojují listy sladké, přesladké Tóry. Opakem je zmíněný vzhůru rostoucí kořen života, vlákno spletené z představ, potřeb a snů, které zdůrazňují naši velikost a potřebnost. Takoví lidé říkají: Beze mne to nebude žít, já to vidím správně a měli by mně poslechnout... A tady se dá zmínit třetí text této neděle ze staré smlouvy, příběh Árona a Mirijam, kteří se postavili proti Mojžíšovi.⁶

Ale zpět k učedníkům a Pánu Ježíši. Mistr Jana a Jakuba nevyhodil a neodmítl. Měl pro ty dva ambiciózní muže naději. Laskavě je napomenul, že přidělovat taková místa není jeho věc. A pak pomalu vypáral *giddin* hořkosti, vyplel kořínky zla. A sešival je zase spolu tou svou žilou naděje. Řekl jim, co mají dělat: „**Kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem; a kdo chce být mezi vámi první, buď otrokem všech.**“ (10:44) a pro ilustraci se sám postavil mezi služebníky. Dal svůj život, věnoval se jim a dotvrdil to nakonec i svou smrtí na kříži: „**Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé.**“ Trhal svoje žíly a šlachy pro nás a svým na smrt vydaným tělem nás zachránil!

Vykročme do týdne a života našich domácností a pracovních kolektivů a sešíváme jej nití živé naděje navzdory všemu, co je kolem nás. A ať nám Pán Bůh žehná!

⁴ „Když král David přicházel k Bachurímu, právě odtamtud vycházel muž z čeledi Saulova domu jménem Šimeí, syn Gérův. Vyšel a zlořečil a házel kamením po Davidovi a po všech služebnících krále Davida, ačkoli **po jeho pravici i levici byl veškerý lid a všichni bohatíři**. Při svém zlořečení volal Šimeí takto: „Táhni, táhni, vrahu, ničemníku!“ (2. Samuelova 16:5-7)

⁵ <https://www.sofer.co.uk/giddin> vlákno života, ale stejným slovem se podle Rashiho říká také kořenu, který produkuje jedlovec a pelyněk. Kořen rostliny, jež produkuje hořkou bylinu. To je také *giddin*, které jsou hořké (viz Targum Jonathanův k Pláči Jeremjášovu 3:19). Zde tedy tento verš znamená: „[Někdo, kdo] vytváří a rozmnožuje zlo mezi vámi.“

⁶ Přitom Áron měl svatý oblek, stále nosil na čele zlatý květ jako znak svatosti. A přitom mu to bylo málo! Měl dojem, že jej civilně oblečený Mojžíš znesvěcuje. To proto, že má manželku z jiného, než hebrejského rodu.